

IN MEMORIAM **ALEXANDRU ARTIMON (1938-2008)**

Noaptea de duminică 7 septembrie 2008 a fost una tristă pentru comunitatea științifică băcăuană, pentru arheologia medievală românească în general. Unul dintre cei mai pasionați cercetători ai istoriei județului Bacău, Alexandru Artimon, muzeograful, arheologul, doctorul în istorie, profesorul s-a stins din viață.

Alexandru Artimon s-a născut pe 14 septembrie 1938 în satul Coșula, comuna Copălău din județul Botoșani. A absolvit renumitul liceu „A.T. Laurian” din Botoșani și, în anul 1963, Facultatea de Istorie-Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza” din Iași.

După absolvirea cursurilor universitare, pentru Alexandru Artimon a început o prodigioasă activitate muzeistică pe care nu a părăsit-o până în ultima clipă. Pentru început a lucrat la Muzeul de Istorie din Târgu Neamț, unde, între anii 1963-1967 a îndeplinit funcția de director. Aici a întreprins printre altele și cercetări arheologice la Cetatea Neamțului, Războieni, Ocea etc.

S-a transferat ulterior la Muzeul de Istorie din Suceava unde, între anii 1967-1969 a funcționat ca șef de secție. În această instituție a efectuat săpături la Cetatea de Scaun și vatra urbană a așezării, la Mănăstirea Putna, Mănăstirea Slatina, precum și la Volovăț unde a descoperit vechiul lăcaș de cult alături de necropola adiacentă de secol XIV, descoperiri deosebit de importante pentru cunoașterea genzei statului medieval moldovenesc.

Între anii 1969-2001 își va desfășura activitatea la Muzeul Județean de Istorie din Bacău ca muzeograf principal și șef de secție. Între 1992-1999 va ocupa și funcția de director adjunct. Din 2001 va lucra ca arheolog expert la Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bacău.

Destinul său s-a împletit, timp de aproape 40 de ani, cu cel al Muzeului Județean de Istorie din Bacău. A fost un bun coleg și un specialist de excepție, un model de dragoste și dăruire profesională. A fost un colaborator apropiat al lui Iulian Antonescu (cărui muzeu băcăuan îi poartă de ceva vreme numele), alături de care a început cercetările de la Curtea Domnească și Biserica Precista.

Întreaga sa carieră de 45 de ani, arheologul Alexandru Artimon și-a dedicat-o cercetării genezei și evoluției civilizației urbane medievale. A întreprins numeroase cercetări arheologice la Bacău, Târgu Trotuș, Adjud, Mănăstirea Cașin, Ștefan cel Mare, Faraoni, Fântâncle, Drăgești, Cleja, Sascut, Oncești, Tamași, Secuicni, Plopana-Budești, Bogdana etc.

Și-a dorit mult să fie prezent la apropiata lansare a monografiei așezării Târgu Trotuș, pe care a reușit cu eforturi supraomenești să o termine, dar, din păcate, timpul nu a mai avut răbdare răpindu-l dintre noi doar cu câteva zile înainte de a împlini 70 de ani. După o viață de zbulcium dăruită cercetării trecutului istoric al acestor meleaguri a plecat să se odihnească la vreme de toamnă cu sentimentul datoriei împlinite, că nu a trecut degcaba prin această lume, ci a lăsat în urma lui lucruri

durabile de care se vor bucura și generațiile viitoare. Mărturie stau în acest sens cele peste 80 de articole, studii, note și recenzii, publicate în reviste de specialitate din Bacău și din țară, precum și o serie de volume reprezentative pentru arheologia medievală alături de un bogat material arheologic, descoperit de-a lungul timpului, care completează patrimoniul muzeal.

Pentru meritele sale a fost distins cu medalii, ordine, premii și diplome, noi amintind aici doar Diploma de merit acordată de Ministerul Culturii și Cultelor (2003) și Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler (2004). În 2003 a fost ales „Cetățean de onoare” al comunei Târgu Trotuș, titlu acordat pentru contribuția la cunoașterea trecutului istoric al vechiului oraș medieval și a zonei respective.

Cine l-a cunoscut pe Alexandru Artimon nu-l va putea uita vreodată! Era, neîndoind, o apariție insolită atât în perioada „holocaustului roșu” din România, cât și în cele aproape două decenii de după evenimentele din 1989. Mereu lucrând, mereu cercetând, pe șantiere arheologice ori în birou la masa de lucru, era în același timp un promotor al principiului „carpe diem”! Era o imagine vie a unui trecut marcat de cuvântul „muncă”. Era un om care trăia printre oameni trăitori la rândul lor la granița dintre două secole, dintre două milenii, perioadă marcată de atâtea prefaceri, din păcate nu întotdeauna dintre cele mai bune, iar pentru truditarii pe altarul „muzei Clio”, pentru cercetarea istorică și arheologică nefaste chiar.

Conversația cu Alexandru Artimon era una extrem de plăcută. Prezentările și intervențiile din cadrul diferitelor manifestări științifice la care participa erau deosebite. Ce plăcere intelectuală îți provocau cuvintele domniei sale! Era politicos, manierat, stilat, ceea ce l-a făcut o dată în plus iubit de către cei din jur. Era, în același timp, un om de știință, un cercetător extrem de riguros, un arheolog remarcabil, unul dintre cei mai buni cunoscători ai istoriei spațiului Moldovei de sud-vest. Rezultatele cercetărilor sale arheologice, valorificate cu acribie prin intermediul tiparului sunt modele demne de urmat.

Înzestrat cu o minte scilpitoare și sistematică și cu un simț al cercetării arheologice exemplar, având cunoștințe istorice solide, Alexandru Artimon s-a identificat timp de câteva decenii cu însăși arheologia medievală din zona sud-vestului Moldovei în tot ceea ce are ca mai valoros.

Arheologia medievală îi datorează mult lui Alexandru Artimon. O viață de om închinată cercetării orașului medieval moldovenesc, concretizate în numeroare lucrări prin intermediul cărora a trasat practic liniile directe ale genezei și evoluției centrelor urbane din sud-vestul Moldovei, înlăturând astfel vâlul de obscuritate care acoperea până la începutul săptămintilor sale arheologice acest subiect.

Prof.dr. Alexandru Artimon rămâne un model de profesionalism dus până la sacrificiul suprem. Rândurile de față reprezintă pentru noi un pios omagiu adus amintirii acestei personalități.

Anton Coșa